

A könyv az NKA támogatásával, a FISZ-FESZ Zene- és Színházművészeti BT kiadásában jelent meg.

A szolfézs tárgyat a gyermekek, sőt a hangszer tanító zenetanárok nagy része ellenzi, nem beszélve a szülőkről. Feleslegesnek és időrablónak érzik a heti két foglalkozást a két hangszeres óra mellett, hiszen a választott instrumentumon zenélnék, szolfézsórán pedig csak énekelnek, és bonyolult elméleti feladatokat oldanak meg. Sok neves szakember rámutatott a „szolfézsellenességre”, többek között Dobszay László. A virtuális világ, valamint a rengeteg különóra, mint sport, nyelvtanulás, kézművesség – és folytathatnánk – fontosabb a gyermek és a szülő számára. Ehhez még az is hozzájárul, hogy újabban ének-zene tanárok is taníthatják a tárgyat, alacsonyabb felkészültséggel, hiszen a képzésükben a cél az általános iskolák ének-zene órái anyagának, és nem a speciális szolfézs tárgyának elsajátítása a cél.

A zene az embernevelés nélkülözhetetlen eszköze, mondta Kodály, de már Platón is rendkívül fontosnak tartotta a zene pozitív hatásait. Zene pedig nincs elmélet nélkül. A formai, harmóniai ismeretek, a hangközök és más zenei jelenségek csak segítik a hangok, motívumok, hosszabb zenei szakaszok közötti összefüggést, egyszóval a mű értelmezését. Ha könyvet, újságot, vagy az interneten cikket olvasunk, természetes számunkra, hogy tudjuk az ABC-t, a nyelvtani szabályokat. Enélkül csak betűhalmazt látnánk. A hangszeres műveket is csak akkor értjük meg egészében és összefüggéseiben, ha megfelelően tudjuk (alkalmazni is) a szolfézszt, zeneelméletet. A növendékek ijesztő hangjegyhalmazt látnak, előjegyzést, módosított hangokat.

Stollár Xénia *A bűvös létra, ami lépcső. Szolfézsmesék dalokkal és játékokkal* című könyve megoldást nyújthat a szolfézs tanulásához. Hat fejezeten át foglalkozik különféle problémákkal, amelyek tanítása-tanulása egyaránt nehéz. Az első mese a C-dúr skáláról és a dó-sorról szól. A szerző itt még nem nevezi meg a hangközöket, azaz a kis és nagy szekundot. A szolmizáció is szerepel a lépcsőn, ezzel mutatva, hogy a dó-sor lemodellezi, leutánozza a C-dúr skála lépéseit, ugyanott vannak a kis és nagy lépések. A második mese a lá-sort mutatja be, itt a szerző szándékosan nem használja az ábécés elnevezést, csak szolmizációt.

¹ A kötet magánkiadásban jelent meg, ára 3500 forint + 5% ÁFA. Az érdeklődők telefonon (06/30 9848 387) továbbá e-mailen (xeni.stollar@gmail.com vagy a zenebonajatszoda@gmail.com) rendelhetik meg.

A fejezetek a hangközöket is bemutatják, a szerző sorra veszi (szemléltetve is) a tiszta, kis- és nagy és a bővített szekund hangközöket. A hármashangzatok megértését szintén segíti a kötet, és egyúttal a tonális érzéket fejleszti. A hangközök gyakorlásához Stollár Xénia dalokat is komponált, célzottan a bemutatott jelenséghez. A kötet nagyban segíti a kis- és nagy szekund, és a többi hangköz különbségét, megértését a sok-sok rajz segítségével is. Egy-egy történetbe foglalva fejt ki a szerző az adott zenei problémát, bemutatását, kifejtését, a gyermekek játékos módon sajátíthatják el a tudnivalót. A beszélő nevek, mint *Prímusz Dominikus Cecilián*, felesége, *Szekunda Regina Délia* – a tanár számára szellemesek, a növendékek megfejtetik (némi segítséggel) a sokat mondó neveket.

A lebilincselő mesék olvastatják magukat, a Nyitrai Orsolya alkotta, pasztellszínű rajzok kellemesek a szemnek, a gyermekek világához illeszkedőek. A kötet erénye, hogy a hangközöket dalokba is foglalja Stollár Xénia, nem mellékesen zongorakiséret párosul a szemelvényekhez. A dalokat, kíséreteket, szöveget a könyv szerzője jegyzi. Van olyan kompozíció, amelyben osztinató szerepel, egyúttal kétszólamú kánon és ráadásul 5/4-es, csak az utolsó két ütem páros lüktetésű (6/4). De találunk 6/8-os vagy alla breve dalokat is, tehát a rövid szemelvények az ütemmutatók, a váltakozó ütem bemutatására is alkalmasak. Három dalhoz körjáték is tartozik, remek pillanatokot szerezhet a tanár a növendékeknek, ha eljátszák a dalt, közben pedig észrevétlenül rögzül a gyermekek tudatában a zenei jelenség.

Egy szó mint száz: a könyv szép kivitelű, érdekes, jól használható kiegészítő anyagként. Ötletet adhat, inspirációt nyújthat, a tanárnak, kiemelhető egy-egy fejezet vagy probléma. A feladatokkal, és játékos, zongorakiséretes dalokkal érdemes megismertetni a növendékeket, a cél a szolfézs megszerettetése.

Lehotka Ildikó PhD

BEPILLANTÁS A KÖTETBE:

[Részletek a mesékből és feladatokból.pdf](#)

[A bűvös létra, ami lépcsőzenei minták.pdf](#)

FÜGGELÉK:

Stollár Xénia művei a YouTube-ról válogatva

[Stollár Xénia: A láthatatlan talány -Az ördög és a csikóslegény - koncertmese - Völgyhíd TV](#)
(1:15:17)

Az ördög megfenyegeti a királyt, hogy szétszaggatja az országát, és elviszi magával a szépséges királylányt is. Egy esélyt ad a menekülésre, ha valaki megfejt a találós kérdését.

[Four Bones Quartet - Xénia Stollár : Tango Dinámico](#) **(4:09)**

(2014.02.01., Basel, Switzerland)

[Luis de Narváez, Xénia Stollár - Guardame las vacas - Stollár Xénia, Sz. Tóth Ágnes, Éles Gábor](#)
(3:22)

Stollár Xénia Narvaéz spanyol reneszánsz komponista vihuelára írt művét bővítette fuvolával s gambával!

[PMAMI dal](#) **(3:15)**

Stollár Xénia szép dala a biatorbágyi zeneiskoláról (PMAMI², ejtsd: pémami :-)) a tanárok előadásában.

² **Stollár Xénia** a Biatorbágyi Pásztai Miklós Alapfokú Művészeti Iskola (PMAMI) szolfézs tanszakvezetője

VITAINDÍTÓ

Kedves Ildikó és Tamás!³

Először is nagyon köszönöm a lehetőséget! Őszintén nagyon tetszik Ildikó írása, temérdek gondolatot indított el bennem, egyetértek mindennel. Sajnos nagyon nehéz helyzetben van a jelenlegi alapszintű zeneoktatás, szinte el van lehetetlenítve. Erről a zenei középiskolák nemigen akarnak tudomást venni. Némelyikben olyan nehéz a felvételi anyag, hogy csak vakarom a fejem, amikor fel kell készíteni rá egy diákot. A mai gyerekeknek délután is vannak tanóráik, még az elsősöknek is. Rémülten néznek rám a tanító nénik, amikor megyek a gyerekekért, és felháborodnak, hogy a „védett időben” viszem ki őket az óráról. (Ugyanis du. 3-ig tanulnak, utána 4-ig még napközi.) Ilyenkor felmerül bennem a kérdés: mitől védik meg a gyerekeket? A zenétől? Ahogy említette Ildikó, még az ókori kultúrákban is a zeneoktatás központi helyen állt. Platón az „Az állam” című művében leírta, hogy először a lelket kell megformálni, és erre a zene a legalkalmasabb. Utána jöhet az összes többi tantárgy.

Ehhez képest most a legutolsó helyen van a zeneoktatás (és egyéb művészeti oktatások), nincs megbecsülve. Inkább divatos hobbinak tekintik a szülők egy része, esetleg „presztízskérdésnek”. Csak ki akarják pipálni azt a tényt, hogy a gyermekük tanul zenét, de eszükbe sem jut, hogy gyakorlás nélkül nem ér semmit az egész. Ahogy Ildikó is mondta, elengedhetetlen az elmélet ismerete. Egy mérnök sem tervez úgy házat, hogy nem ismeri a matematikát, statikát stb. Annyi a különbség, ha egy ház összedől, akkor halálos áldozatok vannak. Ha valaki rosszul játszik a hangszerén vagy hamisan énekel, akkor nincs kimutatható károsodás. Csak a hallgatóság szenved...

Heti 3-4 alkalommal, néha ötször is járnak sportolni a gyerekek, sokan többfélét úznak. Ami általában felülírja a zenei foglalkozásokat és a gyakorlást. Nem a sport ellen vagyok, én is naponta mozgok, de nem fontosabb a zenénél. Illetve nem értem, miért kell ennyi belőle? Hiszen naponta vannak tornaórák is. Emiatt aztán alkudoznak a szülők, nem jár rendszeresen a gyermek. Így lehetetlen rendesen haladni.

A másik gond, hogy valóban, sokszor a hangszeres kollégák is a szolfézsoktatás ellen vannak. Pedig nem hinném, hogy van idejük órán elmagyarázni és gyakorolni a gyerekekkel. Hiszen ők is azzal küzdenek, hogy nem készülnek a tanítványok, és az órán kell megtanítani a darabot, ahelyett, hogy már zenei és technikai dolgokkal foglalkozhatnának. Kaptam én is furcsa megjegyzéseket tőlük.

Minden évben eldöntöm, hogy egyeztetek a hangszeres kollégákkal, megpróbálom a két dolgot közelíteni egymáshoz. Azaz konkrétan a gyerekek által tanult darabokkal is foglalkozni kellene szolfézsórákon. Minden darabnak van zenei tanulása. Erre már voltak kísérleteim. Ehhez persze a hangszeres tanárok segítségére is szükség van, mert túl sok gyerek van szolfézsóráon, egyedül nem tudok utánajárni a tanult anyagoknak.

A Biatorbágyi Pásztai Miklós AMI-ban nagy segítséget, támogatást kapok mindenben, ennek is köszönhetem, hogy kidolgozhattam a módszereimet és megjelenhettek az anyagaim. Bolykiné Kálló Eszterrel, az intézményvezetővel tervezzük a most következő tanévben, hogy a hangszeres és az elméleti oktatást közelítjük egymáshoz, ezáltal segítve a kottaolvasást. A gyerekeknek sokszor nem áll össze a kép, hogy amit szolfézsón tanulnak elméletet, az jelenik meg a hangszeres órán tanult művekben.

Az is tény, hogy a gyerekek túlnyomó része nem a tehetségesek közé tartozik. Sokan azt sem hallják meg, hogy melyik az alacsonyabb vagy magasabb hang. (Ami persze nem is létezik, mert egyik se alacsonyabb vagy magasabb, csak a rezgésszámuk más.) Az ilyen gyerekek kedvéért is írtam a mesekönyvet, és használom a lépcsőt minden magyarázathoz, ami az absztrakt, azaz elvont tényeket próbálja szemléletessé tenni. Azaz a láthatatlant próbálom láthatóvá tenni.

Az első mese a C-dúr skáláról szól és a dó-sorról. Amikor szolfézsóráon felrajzolom a lépcsőt a táblára, mindig jelzem, hol vannak a kis és nagy lépések. Itt még nem nevezem meg a hangközöket, azaz a kis

³ Stollár Xénia a recenziót író Lehotka Ildikónak és a Parlando szerkesztőjének a közreadás alkalmából egy levelet írt! A szerkesztő azonban úgy érzi, hogy Stollár Xénia szolfézs-zeneelmélet tanár FELKIÁLTÁSA több, mint egy magánlevél, megérdemli okulásul a KÖZFIGYELMET! (A Szerk. megj.)

és nagy szekundot. A szolmizációt is felírom a lépcsőre, ezzel mutatva, hogy a dó-sor lemodellezi, leutánozza a C-dúr skála lépéseit, ugyanott vannak a kis és nagy lépések.

A második mese szól a lá-sorról, itt szándékosan nem használok ábécés elnevezést, csak szolmizációt. Felrajzolom a dó- és lá-sor lépcsőt egymás mellé a táblára, így láthatják a gyerekek a különbséget.

A harmadik mesében írok a tiszta hangközökről, a kis és nagy szekundról. Itt már megnevezem a lépcső felrajzolásakor a kis és nagy lépéseket.

A negyedik mese szól a tercekről, melyek fontos építőelemei lesznek a hármashangzatoknak, illetve a tercekből épülő hangzatoknak a későbbiekben. Ezért ezzel külön foglalkozom.

Az ötödik mesében jelennek meg a szeksztek és szeptimek, majd a hatodikban a hármashangzatok.

Még egyszer köszönöm, hogy figyelmet szenteltek rám! További szép nyarat kívánok!

Xéni („Xéninéni”, ahogy a gyerekek hívnak...)

A Biatorbágyi Pásztai Miklós AMI névadója, a zeneszerző-karnagy előtt tisztelgő **Pásztai - napi** rendezvényen a Zeneiskola szólistái, kamaracsoportjai, együttesei, és néptáncsoportjai szerepeltek.